

LENINA KAROGS

Iznāk kopš 1950. gada
29. marta.
Maksa 3 kap.

LATVIJAS KOMUNISTISKĀS PARTIJAS PREIĻU RAJONA KOMITEJAS
UN PREIĻU RAJONA TAUTAS DEPUTĀTU PADOMES LAIKRAKSTS

Nr. 2 (6006)
SESTDIEN,
1990. gada 6. janvārī

Agronomu Jaungada sapņi

Agronomiem (tāpat kā visiem, kuri turas pie zemes) tagad mierīgs laiks. Jānokārto tikai papīru būšanas, jāsaplāno, jā-saskaista, jāizvērtina, jāparedz, ko nesīs nākamais gads. Tieši tāpēc vēl vecā gada nogalē agrorūpnieciskās apvienības agronomiem uzdevu visiem vienu un to pašu jautājumu — ko cer sagaidīt no jaunā gada?

Pirmo atbildi saņēmu no sēklkopības zinātniskās ražošanas apvienības «Agra» sēklkopības agronomes Zentas Dūdas:

Lai sēklina dīgstu, — tas man ir pats lielākais un pats svarīgākais sapnis. Soruden sēklas pilni arodi piebēti, papājušajā gadā bija krietni mazāk. Taču pāris saimniecības situācija patlaban ir tāda, ka graudi slukti dīgstu. Līdz ar to zemi ir rajona kopējie rādītāji. Decembra vidū kondicionētas sēklas bija tikai 65 procenti, bet republikā 88 procenti. Vislielāk veļcas Rudzātu, Aglonas un Rušonas padomju saimniecībās un kolhozā «Jersika».

Agronomu vaina — nav pie-skatījuši, uzpasējuši, nav pietie-kami uzmanības veltījuši. Nekad jau nav bijis tā, ka lauki paliek neapsēti. Arī šopavasār pietieks visiem tūrumiem. Taču esmu pārliecināta, ka daudzi varētu pildīt savus pienākumus ievē-rojami labāk.

Otro sapni par jauno gadu izstāstīja agrorūpnieciskās apvie-nības agronome Irēna Saitere:

Man vienmēr pie sirds tuvu bijuši līni. Vēlos, lai aug-tu tīri, tīri. Lai augtu tik tīri, ka vismaz daļu varētu novākt mehānizēti, lai fabrika produk-ciju pieņemtu ruļonos. Bet līdz ar to jāsapņo par jaunām pre-šēm un apvēršējām.

Biju Ungārijā, viņi piedāvā jaunu tehnoloģiju, bet pretī grib saņemt tos pašus līnus. Mums tas, protams, nav izdevīgi. Jā-tiek galā pašiem. Tagad Preiļu līnu fabrikā rekonstrukcija, bet nekāds jaunais nav paredzams.

Vēl gribu pasapņot par to, lai jaunajā gadā uzlabotos lop-barības kvalitāte. Vasarā un ru-denī, kad pildām tranšejas un šķūņus, gandrīz vai galvojam par to, ka lopbarība būs tikai laba un teicama. Tagad saņē-mām analīžu rezultātus. Izrādās, ka reti kurā saimniecībā lopiem liek priekšā normālu ēdamo. Pirmajai klasei atbilst tikai vie-na piektā daļa skābbarības un viena desmitā daļa skābsiena. Tie ir satricinoši skaitļi! Bet va-sarā — ka tikai vairāk masas (un zāles plaušanu aizkavējam). Barībā daudz sviestskābes — tātād masa netiek pietiekami no-blietēta.

Dārzeni... O, par bagātiem dārzenu veikala plauktiem mēs visi sapņojam jau gadu gadiem. Un gadu gadiem viss paliek pa vecam. Dārzenus audzē praktiski tikai «Jersika». Un ved uz Preiļiem. Ved rudenī, ved pašā

vasaras karstumā. Loģiskāk bū-tu, ja šī saimniecība ar dārze-niem apgādātu Līvānus, bet preiļiešiem zaļumus audzētu ci-ta, tuvāka rajona centrā. Bet kur nū! Neviens no apkārtejo kolhozu priekšsēdētājiem ar tā-du «bezcerīgu nozari» negrib nonemties. Varbūt beidzot savu vārdu varētu teikt rajona izpild-komiteja? Jātiek skaidrībā, kā-pēc dārzenu audzēšana ir izde-vīga un rentabla tikai Pierīgas saimniecībām. Skiet, ka vaina meklējama pašu neprasme un negribēšana arī. Soruden pat — jerskieši izaudzēja ķirbjus, bet pārdoti veda uz Rīgu. Abo-lus nodeva Madonas rajonā.

Visbeidzot savus sapņus iz-stāstīja agrorūpnieciskās apvie-nības galvenais agronoms Jānis Kivlenieks:

— Uzskatu, ka galvenais ir nodrošināt ganāmpulku ar piln-vērtīgu pašražoto lopbarību. Bet tas nozīmē, ka mums ir vajadzī-gi trīs spēku pielikšanas virzieni. Pirmais — zeme un tās racio-nāla izmantošana. Otrais — zi-nātniski pamatotas zemkopības sistēmas ieviešana. Trešais — cilvēka un darba tikuma sasai-sīte. Un skiet, ka tieši pēdējais ir visgrūtākais un ne tik ātri sasniezams mērķis. Darba for-mas var būt visdažādākās, taču jēgas tik un tā nebūs, jo zem-nieki ir padarīti par algādžiem, bet izmainīt attieksmi pret zemi un pienākumu vienā gadā nevar.

Gribu, lai šogad rajona saim-niecībās vairāk domātu par aug-snes mēslošanu ar organisko mēslojumu.

Nezin kāpēc agronomi ir tik pasīvi zālmēslojuma kultūru iz-mantošanā. Baltkrēvijā plaši sēj, piemēram, eļļas ruktus. Tos sēj pēc pamatkultūras novākša-nas, bet septembra beigās rutki dod jau ap divsimt centneriem zaļās masas. Tas nozīmē, ka hektārs var saņemt divdesmit tonnas mēslojuma. Pagaidām mēs iestrādājam hektārā aram-zemes vienpadsmit tonnas visai apšaubāmas kvalitātes organis-ko mēslu. Bez tam eļļas rutki augsnē labi saista barības vie-las, aiztur fosforu, nelauj iz-skāloties slāpeklim.

Tādi ir triju agronomu sapņi. Visai ikdieniški. Bet tā jau ir, ka bieži vien kā par tālu un nesasniedzamu mums jāsapņo būtībā par vienkāršām un cit-viet pašsaprotāmām lietām. Lai piepildās!

L. KIRILLOVA

Tautas kontroles rajona komitejā

Par sabiedrisko ēdināšanu arodskolās

Tautas kontroles rajona komitejas sēdē izskatīta sabiedriskās ēdināšanas organizēšana Jaun-aglonas lauku arodskolā un Preiļu kooperatīvajā skolā.

Pārbaudē konstatēts, ka Jaun-aglonas lauku arodskolā audzēk-ņu ēdināšana — notiek trīs reizes dienā lielā saspiestībā 2 — 3 maiņās. Ēdnīcā nav vajadzīgās kārtības: telpas slukti tīra, dar-binieki neievēro personīgās higiēnas prasības, ātri bojājošos produktus glabā neatbilstoši no-teikumiem.

Arodskolas kopmītnēs, kas paredzētas 360 audzēkņiem, dzī-vo 525 audzēkņi. Atsevišķās is-tabīnās pat pa pieci. Ērtību ne-kādu. Kopmītnēs nav ne bufetes, ne iespēju pagatavot ēdienu uz vietas. Produktus audzēkņi gla-bā kopā ar personīgajām lietām skapišos, kas neatbilst sani-tārajām prasībām. Sadzīves tel-pās nedarbojas kanalizācija, sil-tais ūdens ir tikai trīs reizes nedēļā.

Preiļu kooperatīvajai skolai ēdnīcās nav, audzēkņus baro pil-sētas sabiedriskās ēdināšanas

uzņēmumos. Kopmītnēs toties ir speciālas telpas, kur audzēkņi var pagatavot brokastis un va-karīnas. Kad pabeigs jaunās ēkas būvi, tajā izvietos ēdnīcu, un līdz ar to jautājums par kooperatīvās skolas audzēkņu ēdināšanu būs atrisināts.

Viss nedrīkst palikt pa vecam Jaunaglonas lauku arodskolā. Jāmeklē iespējas sabiedriskās ēdināšanas uzlabošanai, paplaši-not ēdnīcas telpas, kopmītnēs jāierīko bufete, jānokārto sa-dzīves apstākļi.

Māja Aglonā

Aglonā pabeigta 24 dzi-vokļu mājas un energocelt-niecības tresta Daugavpils pārvietojamās mehānizētās kolonnas inženierkomunikā-ciju celtniecība.

1989. gada 19. decembrī valsts komisija pieņēma eks-pluatācijā minētos objek-tus. Daļa no labiekārtošanas un apzaļumošanas darbiem atlikti uz pavasari.

Daudzus agloniešus intere-sē jautājums par kanali-zācijas notekūdeņu no ener-gētiku mājām attīrīšanu. Kā zināms, agrāk kanalizācijas

notekūdeņi tika novadīti Aglonas ezerā caur diķi, bet tas nenodrošināja vajadzīgo attīrīšanu. Tagad kopā ar mūsu māju ir uzbūvētas jaunas attīrīšanas iekārtas (B10—100), kas iepriekš ir noregulētas un, ir dota Lat-vijas PSR Valsts dabas komitejas Daugavpils reģionālās inspekcijas atļauja tās izmantot. Papildus bioloģis-ko attīrīšanas iekārtu regu-lēšana tiks veikta tad, kad mājā būs iemītināti iedzīvo-tāji.

Bet arī šīs attīrīšanas ie-kārtas darbosies tikai līdz

tam laikam, kad tiks pa-beigta veco ļaužu pansio-nāta celtniecība, kur ir ie-plānots būvēt jaunas visam ciematam kopīgas attīrīša-nas iekārtas. Tām tiks pie-vienota enerģētiku māju ka-nalizācija.

Pēc Preiļu rajona izpild-komitejas pasūtījuma tiek izstrādāts Aglonas bazilikai paredzētas dzīvojamās mā-jas individuāls projekts. (Māju būvēs uz mūsu orga-nizācijai piederoša zemes gabala.)

P. DAUKSTS,

Preiļu rajona elektrotīklu priekšnieks

Preiļu pilsētas vēlēšanu komisijas ziņojums

Šī gada 3. janvārī notikušajā kārtējā Preiļu pilsētas vēlēšanu komisijas sēdē deputātu at-kārtotām vēlēšanām Preiļu pilsētas padomē reģistrēti šādi deputātu kandidāti:

9. apgabala

Kalniņa Liliņa Aleksandra m. — juridiskās konsultācijas va-dītāja.

12. apgabala

Anspoka Ināra Jāzepa m. — rajona izpildkomitejas plānu komisijas priekšsēdētāja vietnie-ce.

29. apgabala

Ruskulis Anatolijs Stanislava d. — centrālās rajona slimnīcas ārsts.

Vucāns Alberts Ludviga d. — kultūras nodaļas vadītājs.

39. apgabala

Pelše Lidiņa Antona m. — vetārste.

Rozentāls Juris Ferdinanda d. Rušonas padomju saimniecības juriskonsults.

43. apgabala

Agurjanovs Mihails Ivana d. — Preiļu pilsētas izpildkomitejas priekšsēdētājs.

Akentjevs Vjačeslavs Viktora d. — 24. celu remontu un būv-niecības pārvaldes galvenais inženieris.

11. janvārī plkst. 11.00 Preiļu rajona izpildkomitejas zālē darbu uzsāks jaunā sasaukuma Preiļu pilsētas Tautas depu-tātu padomes organizatoriskā sesija. Aicinām jaunievēlētos deputātus aktīvi piedalīties sesijas darbā.
Preiļu pilsētas vēlēšanu komisija

Preiļu rajona vēlēšanu komisijas ziņojums

PAR DEPUTĀTU KANDIDĀTU REĢISTRĀCIJU 12. PREIĻU VELESANU APGABALA
1990. GADA 28. JANVARA ATKARTOTAM VELESANAM

1. Balba Jānis Jāzepa d., dzim. 1931. g., latvietis, PSKP biedrs, Preiļu rajona sadzīves pakalpojumu kombināta mēbeļu ceha priekšnieks, dzīvo Preiļos. Izvirzījies Preiļu rajona sadzīves pakalpojumu kombināta mēbeļu ceha darba kolektīvs.

2. Leitāns Jānis Jāņa d., dzim. 1942. g., latvietis, PSKP biedrs, Preiļu 24. CRBP dispečers, dzīvo Preiļos. Izvirzījusi Preiļu 24. CRBP partijas pirmorgani-zācija.

3. Romanovs Pēteris Ivana d., dzim. 1945. g., krievs, PSKP biedrs, LKP Preiļu rajona ko-mitejas II sekretārs, dzīvo Prei-ļos. Izvirzījies Preiļu kurināmā bāzes darba kolektīvs.

4. Sņepsts Jāzeps Pētera d., dzim. 1960. g., latvietis, agro-firmas «Sarkanais Oktobris» vetārsts, dzīvo Riebiņos. Izvir-zījusi LTF Preiļu rajona apvie-notā valde.

5. Sustovs Leonards Bolesla-va d., dzim. 1937. g., latvietis, PSKP biedrs, Preiļu rajona pa-tērētāju biedrību savienības valdes priekšsēdētājs, dzīvo Preiļos. Izvirzījies Preiļu rajona patērētāju biedrību savienības darba kolektīvs.

Rajona vēlēšanu komisijas priekšsēdētājs V. Vagalis
Sekretāre V. Limane

Pārskats

par sēkļu kvalitāti rajona saimniecībās 28. decembrī (procentos pēc rajona sēkļu inspekcijas ziņām)

Saimniecība	Kondicionēta vasarāju sēkla	I un II klasei atbilstīgā daļā	
		I un II klasei atbilstīgā daļā	atbilstīgā daļā
Dzeržinska	153	76	—
«Ezerciems»	150	150	—
«Dzintars»	150	108	81
Kirova	111	70	30
«Sarkanais			
Oktobris»	108	55	94
«Zelta vārpa»	102	52	—
Suvorova	97	57	22
«Vanagi»	96	96	—
K. Marksa	92	92	86
«Jersika»	85	44	80
«Sarkanā ausma»	77	52	174
«Galēni»	76	61	—
«Dubna»	75	49	10
«Rožupe»	71	20	11
Raiņa	65	64	30
Lenina	58	26	74
«Vārkava»	57	40	43
«Nākotne»	55	28	172
«Slūkalns»	49	39	34
Aglonas p. s.	40	6	59
Rušonas p. s.	34	—	—
Rudzātu p. s.	11	11	—
RAJONA	73.3	45.6	48.6

Mazāk runu, vairāk darbu

Pavasari būs pieci gadi, kopš mūsu zemē pasludināta pārbūve. Cik tālu esam tikuši? Atklātums ir, demokrātijas netrūkst, bet ekonomikā panākumu nav: veikalu plaukti tukši, un mūsu dzīves līmenis kļūst arvien zemāks.

Gribam daudz runāt, maz strādāt un labi dzīvot. Taču tas viss nav savienojams. Demokrātijā pāraug anarhija. Jebkurā istā demokrātiskā valstī pirmā prasība ir augsta ražošanas kultūra un darba disciplīna. Bet mūsu demokrātijā bieži vien ir sapulču organizēšana, tukša spriedelēšana. Atcerēsimies Raiņa vārdus: «Runas ir garas, darbs ir īss...».

Pēckara gados izaugušas divas cilvēku paaudzes, kas īsti nezina, kas ir kārtīgs darbs. Daļa jauniešu neprot un negrib strādāt, tikai patērē citu sarāžoto. Viņi nav mācīti un radināti darbam. Pats visu mūsu esmu nostrādājis laukos par mehānizatoru un to labi zinu. Drošības tehnikas noteikumi aizliedz ousaudzīm sēties uz traktora, kad viņam par tehniku ir vislielākā interese. Kad viņš būs nēaudzis, tad jau būs par velti. Cilvēks pie darba jāradina no mazām dienām.

Latvija no laika gāla ir agrārā zeme. Bet tagad esam nonākuši tik tālu, ka nevaram parot savu tautu. Nav kārtības saimniekošanā. Ja visu izaudzēto no laukiem novāktu, garantētu uzglabāšanu un pārstrādi, mēs būtu paēduši.

Latvijas vienīgās zeltraktuves ir aramzeme. Un tā ir jāizmanto pilnībā. Spilgts piemērs tam ir Latvijas Republikas 20 neatkarības gadi. Mūsu tautai bija ārkārtīga strādātgrība, kvēla vēlēšanās uzcelt savu valsti. Li-

dzās vecsaimniecībām nodibinājās tūkstošiem jaunsaimniecību. Līdz 1937. gadam Latvijas laukos uzcēla 450 000 jaunbūvju. Zemnieku čaklums bija tik varens, ka jau 1920. gadā Latvijas lauksaimniecība visos rādītājos pārspēja pirmskara līmeni. To nejaudāja pat Anglija un Vācija, lai gan karā bija cietušas salīdzinoši mazāk.

No izbadinātās zemes Latvija pamazām kļuva par lauksaimniecības produkcijas eksportētājvalsti. Atkarībā no tirgus konjunktūras šī produkcija sastādīja 33 — 50 procentus kopējā eksporta, un tas nebūt nesamazināja iekšējo tirgu. Latvija eksportēja pat labību. Piemēram, 1935. gadā graudu eksports deva 10 procentus no visiem ekonomikas ienākumiem.

Lieli panākumi bija lopkopībā. Jau 1923. gadā lopu skaits sasniedza pirmskara līmeni. Rēķinot uz zemes platības vienību, Latvija lopu skaita ziņā trīsdesmito gadu beigās ieņēma trešo vietu Eiropā, rēķinot uz iedzīvotāju daudzumu, — otro vietu. Tika uzskatīts, ka Latvijas sviestu garšas ziņā pārspējot vienīgi Dānija. Sviesta eksportā Latvija ieņēma ceturto vietu Eiropā, sesto pasaulē.

Statistikas dati liecina, ka 1939. gadā lopu skaits Latvijā bija lielāks nekā ir šobrīd, papildus vajadzēja uzturēt 400 000 zirgu. Bet, sākot ar 1931. gadu, Latvija pilnībā iztika tikai ar pašas ražoto lopbarību.

Kad 1918. gada 18. novembrī proklamēja Latvijas Republiku, tās kasē nebija ne kapeikas, bet jau 1920. gadā Latvijas zelta krājumi tika novērtēti 15,3 miljonus latu, uz otrā pasaules kara sākumu tikai ārzemju bankās vien Latvijas valdības rēķinā

bija 18 tonnu zelta un 80 milj. latu valūta.

Darba vara lielu daru. Kāpēc tagad Latvijā zudis darba ticums? Visu vērtību radītājs taču ir darbs.

Kā komunisti, atļausos savas domas izteikt par partiju, par pašreizējo politisko stāvokli. Partijā pagaidām ir vairāk runu nekā darbu. Notiek cīņa par PSRS Konstitūcijas 6. pantu, kas nosaka Komunistiskās partijas vadošo un virzošo lomu mūsu sabiedrībā. Partijai ir jāatsakās no konstitucionāli garantēta varas monopola un autoritāte jāiegūst tikai darbā.

PSKP autoritāti var iegūt tikai ar pārkārtošanos «augšā», kur ir vēl daudz konservatīvo spēku. Tiem ir tāpat labi: silti krēsli, visa pietiekoši. Juzdami savu lejupslīdi, varas zaudēšanu, šie spēki, cik vien spējami, cenšas traucēt normālas dzīves rādīšanu tautai, rīko pat sabotāžas — atcerēsimies neseno stāvokli ar pārtikas preču vagoniem un konteineriem, kas neizkrauti nedēļām ilgi stāvēja dzelzceļu stacijās, bet veikalos plauktos bija tukšums. Taču šos augsti stāvošos ierēdņus, kuri ir PSKP biedri, bet dara ļaunumu tautai un valstij, neatmasko un nesoda.

Nesamierinādamies ar pašreizējo stāvokli partijā, daudzi izstājas no PSKP biedru rindām. Pati Komunistiskā partija šajā grūtajā mūsu zemes politiskajā, ekonomiskajā un sociālajā stāvoklī nav vainīga. Vainīgi ir tā vecā kaluma vadītāji (M. Gorbačovs iesāka pārbūvi, bet cik viņam ir atbalstītāju «augšējā ešelona»), kuri nespēj vai negrib strādāt pa jaunam. Prognozējam spēki cīnās pārbūves labā, viņiem ir jāpalīdz. Domāju, ka godīgu un izdarīgu cilvēku pašreizējā izstāšanās no PSKP rindām uzskatāma par dezertēšanu, maigāk izsakoties, — par padošanos pārbūves pretiniekiem.

P. SPARĀNS—PŪDZS,

PSKP biedrs kopš 1952. gada, darba veterāns

PETERIS ZEILE,
professors, filozofijas zinātņu doktors

Latgale vēstures un tagadnes dimensijās

(11. turpinājums.)

Ja agrāk kultūras aktivitāte Latgalē izpaudās epizodiski un aptvēra atsevišķas nozares (Jezuītu izdotās grāmatas, G. Mančefela kalendāri, A. Jūrdža u.c. rokkrastu literatūra, folkloras un etnogrāfijas materiālu vākšana), tad tautas atmoda kļuva par izvērstu sistēmu, kas aptvēra visas galvenās kultūras nozares: valodniecību (latgaļu ortogrāfijas pilnveide, gramatikas izdošana), presi (iznāca pirmā latgaļiešu avīze «Gaisma», tai līdz 1918. gadam sekoja vēl seši periodiskie izdevumi), grāmatniecību, folkloru un etnogrāfiju, literatūru, mūziku un teātri, zinātni, teoloģiju, politiku, tautsaimniecību. Visās šajās nozarēs tika veikts liels konkrēts darbs, kura aplūkojums iespējams tikai īpašā apcerē.

Seit tikai gribas atzīmēt, ka pirmās Latgales atmodas beigu posmā iezīmējās divas tendences.

Vienu pārstāvēja izcilais kultūras darbinieks un politiķis Francis Kemps ar saviem piekritējiem, kuri «politisko dzirnavu» toreizējās gaitas rezultātā izrādījās mazākumā. Viņš uzskatīja latgaļus par suverēnu tautu ar savas autonomijas tiesībām. Fr. Kemps savā maksimālismā tiecās mest tiltu pāri gadsimtu vēsturei uz brīvajām latgaļu senvaistīm Jersiku un Tālavu un stāties pie latgaļu valsts atjaunošanas, kaut arī samazinātos apjomos, bet «stiprā latgaļu stājā». Kā idejisku pamatojumu viņš nodod atklātībai grāmatu «Latgaļieši» (1910), kas ir pirmais un aptverošākais darbs par Latgales vispārējo un kultūras vēsturi, kuras nozīme arī šodien visai augstu vērtējama.

Fr. Kempa Latgales autonomijas ideja 1917. gada aprīļa Rēzeknes kongresā neguva atbalstu. Uzvarēja otra tendence, ko pārstāvēja Francis Trasuns, K. Skrinda un daudzi viņu piekritēji — Latgales inteliģences un pārējo slāņu pārstāvji. Viņi viennozīmīgi iestājās par atdalīšanos no Vitebskas guberņas, apvienošanos ar Vidzemi un Kurzemi vienotās, neatkarīgas, demokrātiskas valsts veidošanai. Fr. Trasuna idejai Rēzeknes kongresā bija 6/7, bet Fr. Kempa — tikai 1/7 piekritēju. Jāpiezīmē, ka vēlāk Latvijas Republikas satversmes sapulcē un Saimei Fr. Kemps sadarbojās ar Fr. Trasunu un citiem nōvada deputātiem, aizstāvot Latgales specifiskās intereses.

Neraugoties uz politisko uzskatu un taktikas atšķirībām, Latgales pirmās atmodas cīņās un darbā izveidojās vesela plejāde izcilu personību. Tie bija politiķi un kultūras darbinieki — Fr. Kemps, Vl. Rubulis, J. Pabērzs, St. Ivbulis, St. Kambala, Fr. Zeps, Fr. Logins, teologi — bīskaps J. Rancāns, monsignors N. Rancāns, Fr. Trasuns, prof. dr. P. Strods, dr. A. Broks, prof. P. Lavrinovičs; agronomi — J. Čakšs, Vl. Romiskovs; pedagogi V. Selle, Br. Spūls, J. Turkopulis, A. Gari—Jone, ķirurgs P. Grišāns; tautsaimnieki — Fr. Ribulis, J. Grišāns, S. Rubulis un citi. Viņu darbs īsti izvērtās Latvijas Republikas laikā, kad viņi kļuva parlamenta deputāti, valdības locekļi, iestāžu un uzņēmumu vadītāji, grāmatu autori, skolu un institūtu direktori, plaši pazīstami kultūras un sabiedriskie darbinieki.

Tieši otrajā atmodas posmā 20. — 30. gados līdz ar visas latviešu tautas kultūras uzplaukumu, pārvarot pagātnes pāresības un atpalcību, daudzveidīgi

un pilnasinīgi attīstījās latgaļu kultūra un kultūra Latgalē. Pilnveidojās latgaļiešu literārā valoda un literatūra. Ik gadus caurmērā iznāca ap 40 nosaukumu izdevumi (grāmatas, kalendāri, žurnāli, avīzes). No 1921. gada līdz 1940. gadam kļāja nākušas ap 55 latgaļiešu rakstnieku grāmatas, pāri par 50 grāmatu, vēlti Latgales kultūras jautājumiem, Latgales skolām. Liela loma latgaļiešu literatūras attīstībā bija vairākiem preses izdevumiem — žurnāliem «Straume» 1932. — 1937. g., «Zīdūnis» 1922. — 1940. g., «Reits» 1923. — 1924. g. (tā redkolēģijā bija Rainis), avīzei «Jaunais Vords» ar literatūras un mākslas pielikumu, dienas avīzei latviešu literārajā valodā «Daugavas Vēstnesis» 1939. — 1944. Vispār laikā no 1920. līdz 1940. gadam iznāca (dažādos laikposmos) vienpadsmit nosaukumu žurnāli un desmit — avīzes. Nozīmīgus Latgales kultūras jautājumus risināja žurnāls «Latgolas Skola» (1921. — 1938. g.) Atsevišķi izdevumi tika veltīti lauksaimniecībai (žurnāls «Latgolas zemkūpis» u. c.), jaunatnei (avīze «Jaunā Straume», žurnāli «Sējējs», «Zīdūnis»), reliģiskajai audzināšanai («Katoļu Dzeive» u. c.).

Liels darbs tika veikts izglītības jomā. Ja vēl divdesmito gadu beigās un trīsdesmito gadu sākumā daudzas skolas mitinājās nepiemērotās lauku mājās, tad ar katru nākamo gadu situācija uzlabojās. Latgalē divdesmit Latvijas Republikas gados tika uzcelta 91 skola, kapitāli pārbūvētas 157 skolu ēkas. 1938. gadā tautskolu skaits Latgalē sasniedza 734, ieņemot pirmo vietu (salīdzinājumā ar citiem novadiem) uz attiecīgo iedzīvotāju skaitu (diemžēl ne uz bērnu skaitu, kas te bija krietni lielāks nekā citur). Ar katru gadu vairāk jauniešu iestājās augstskolās, kaut arī, piemēram, Universitātē latgaļieši veidoja tikai sešus procentus un viņi praktiski nebija arī mācīl. spēku vidū. Taču pašā Latgalē darbojās divi skolotāju institūti — Rēzeknē un Daugavpilī, bija divi profesionālie teātri.

Saprotams, ka divdesmit gadi bija pār īsu laikposmu Latgales kultūras pilnīgai atdzimšanai un konsolidācijai ar pārējo Latviju. Joprojām daži procesi arī kultūras un izglītības, īpaši augstākās, jomā notika palēnināti. Un tāpēc notika tā, ka Latgales jaunie inteliģences spēki relatīvi vēlāk nobrieduma dēļ avas iespējas augstākā kvalitātē īsti sāka atklāt trīsdesmito gadu otrajā pusē. Sākot aptuveni ar trīsdesmito gadu vidu un līdz 1944. gadam (t. i., Latgales atbrīvošanai no vācu okupantiem) jūtamu uzplaukumu piedzīvoja latviešu literatūras Latgales atzars. Šo laiku (zināmas nosacītības robežās) var raksturot kā latgaļiešu literatūras pēdējo desmitgadi Latvijā. Latgalē un Rīgā notika regulāri rakstnieku sarīkojumi, literatūras un kultūras jautājumiem liela vieta tika ierādīta periodiskajos izdevumos. Par literatūras biedrība respektējamu līmeni liecināja latgaļiešu romāna izveide un attīstība šajā laikposmā, kas jau guva visas Latvijas lasītāju ievēribu (A. Sprūdža, J. Klīdzēja, O. Rupaļa latviešu literārajā valodā un arī latgaliski rakstītie darbi). Citi autori (N. Neikšānits, Cenču Jezups (istajā vārdā — J. Kindzulis), Madsolas Jons, A. Eglājs u. c.) savus prozas darbus un dzeju rakstīja tikai dialektā.

(Turpinājums sekos.)

Līdz ar to tā saucamās netradicionālās dziedniecības pārstāvji guva iespēju atklāti, neslēpjoties palīdzēt cilvēkiem izārstēties no slimībām ar to līdzekļu palīdzību, kas izsenis bija pazīstami tautā.

Centrs izvietojies nelielā,

tas dziedinātāju atļauja un to, kuri vēlas nodarboties ar cilvēku ārstēšanu, ir ļoti daudz.

Centra līdzstrādnieki cer uz savu pacientu palīdzību un atbalstu cīņā ar tiem, kas kavē patiesi neizsmeļamā dziedniecības avota — tautas medicīnas attīstību un apgušanu.

Tautas medicīnas centra adrese: pasta indekss 115470, Maskava, a/k 672, Tautas medicīnas fonds. Centra darba pamatā ir saimnieciskais aprēķins.

ATTELOS: Tautas medicīnas fonda administratīvā grupa šķiro vēstules, kas katru dienu ieņāk centrā; tautas dziednieks no Tbilisi T. Danelija atbrauca pēc Tautas medicīnas fonda aicinājuma un tautas medicīnas centrā pieņem pacientus.

TASS fotohronika

Tautas medicīnas centrs

Maskavā atvērta tautas medicīnas centrs, kura sponsori ir Maskavas apgabala izpildkomitejas veselības aizsardzības galvenā pārvalde, kultūras un veselības centrs «Harmonija», padomju un Zviedrijas uzņēmums «Horos» un PSRS Maskavas apgabala dzīvokļu un sadzīves banka.

manāmi šaurā telpā vienā no pilsētas slimnīcām, bet vēstulu skaits ar lūgumiem uzņemt rindā uz ārstēšanas un pašu slimnieku skaits pārsniedz vairākus desmitus tūkstošus. Telpu šaurība ierobežo centra iespējas gan slimnieku pieņemšanā, gan ārstēšanā, kaut gan speciālistu, kuriem ir oficiālu tau-

Karnevalu

laiks...

J. ZANDES foto

Vārds lasītājiem

Prasām apgaismojumu

Dzīvojam Orlova ielā. Lai nokļūtu vakarā pēc darba mājās, ir jāiet cauri parkam. Loti bieži parks ir slikti apgaismots vai arī — gaisma ledegas vēlu. Dažreiz Daugavpils ielā gaisma ledegas daudz agrāk nekā parkā. Taču jāpiezīmē, ka tieši parkā tumsa iestājas daudz ātrāk, jo visapkārt koki. Loti grūti nokļūt mājās, it sevišķi vecākiem cilvēkiem tad, kad ir apledojušs.

Vairākas reizes esam zvanījuši Austrumu elektrotīklu rajona dežurantiem. Bet tur atbild, ka nav spuldziņu un arī elektro-

enerģiju vajagot taupīt. Jājautā, uz kā rēķina tiek taupīta elektroenerģija? Vai uz to cilvēku veselības rēķina, kuri krit un iegūst traumas?

Mēs, Orlova ielas iedzīvotāji, pieprasām no Austrumu elektrotīklu rajona laudim, lai galvenā eja cauri parkam, kura sākas no parka vārtiem un turpinās līdz piliņ, tiktu apgaismota un, lai regulāri, bez atzādinājuma pa telefonu, tiktu arī kontrolēts, kā šī iela tiek apgaismota.

Visu Orlova ielas iedzīvotāju vārda: R. UTINĀNE

Cienī citus, tad cienīs arī tevi

15. decembrī Livānu stikla fabrikas kultūras namā notika ārstes Jansones lekcija, piedalījās arī ekstrasesns. Biļetes cena — 3 rubļi. Kopā sanāca daudz dažādu tautību cilvēku.

Esmu latviete, un mani ļoti satrēca to latviešu uzvedība, kuri pieprasīja lekciju lasīt viņu dzimtajā valodā. Afiša par lekciju ļoti skaidri vēstīja, ka lekcija notiks krievu valodā, un visi, kuri bija atnākuši uz šo lekciju, to ļoti labi zināja, un uz to bija jābūt gataviem. Vispār — nekādas debates nedrīkstēja būt. Bet šī nepatīkamā incidenta dēļ krievu tautības cilvēki, kuri nepārvalda latviešu valodu, bija spiesti aiziet.

Mēs visi gribam, lai cittautieši pret mums izturas ar taktu,

bet notiks tas tikai tad, kad pašī levērosim elementāro kultūru pret citām tautām.

Es piekrižu, ka daudzās sfērās — lietvedībā, sadzīvē — jāsāk beidzot ieviest latviešu valodu, arī šādu lekciju vajadzētu daudz vairāk. Bet minētajā gadījumā uz afitas taču skaidri bija rakstīts: lekcija krievu valodā.

Uzskatu, ka šādi netaktiski gadījumi, kas sastopami diezgan bieži, ļoti nelabvēlīgi pret mums, latviešiem, noskano citu tautību cilvēkus, kuri grib mūs saprast un būt ar mums kopā.

Dārgie latvieši, sāksim beidzot cienīt pašī sevi, mācīsimies pašī elementārāko kultūrala cilvēka uzvedības ābeci. Cienīsim citus, tad arī mūs cienīs.

B. ZILE (Livānos)

„Intermeitene” Preiļu rajonā

Pastāvīgie kino skatītāji zina, ka pastāv labu filmu deficīts. Padomju studijās filmas, kurām būtu liela skatītāju piekrišana, tiek uzņemtas reti. Ārzemju filmu iepirkšanas politikā pat tagad, piektajā pārbūves gadā, ir nesaprotama un grūti izskaidrojama. Pastāvot totālam labu filmu deficītam un ienākot dzīvē tirgus likumiem, veikli menedžeri nopērk kases filmu demonstrēšanas monopoltiesības. Filmās var nopirkt jebkura valsts vai sabiedriska organizācija, ja ir tikai nauda.

Režisora P. Todorovska uzņemtais divsēriju filma «Intermeitene» demonstrēšanas monopoltiesības nopirka radošā avienība «Piemaskava». Republikas filmu iznomāšanas kantorim pietrūka naudas... Rajona kinodirekcija ir noslēgusi līgumu par «Intermeitenes» de-

monstrēšanu Preiļu rajonā. Filma tiks demonstrēta par kinobīlešu līgumcēnām. Tikš pārdota viena RRA biļete un divas kinodirekcijas biļetes, kopējā cena 2 rubļi. Biļetes cena būs vienāda gan pilsētu kinoteātros, gan laukos, neatkarīgi no kinoteātra kategorijas un vietās skatītāju zālē. Kinodirekcijai šis darījums nav ekonomiski izdevīgs, jo no katrēm 2 rubļiem kinodirekcijas rīcībā paliks tikai 80 kapeikas. Diemžēl tā ir vienīgā iespēja, kā parādīt šo filmu mūsu skatītājiem.

So filmu preiļiešiem un livāniešiem būs izdevība redzēt janvārī, šomēnes to redzēs arī Aglonas, Riebiņu un Rušonas skatītāji. Februārī filmu demonstrēsim arī nārējos lielākajos lauku ciematos.

J. ZARĀNS, kinodirekcijas direktors

Redaktors P. PIZELIS

DAUGAVPILS CEĻOJUMU UN EKSKURSIJU BIROJS

piedāvā šādas ceļazīmes: ceļojumiem ar vilcienu (grupām):

Maskava — janvārī — no 19. līdz 24., no 26. līdz 30., februārī — no 9. līdz 13., no 16. līdz 20., no 23. līdz 27., martā — no 2. līdz 6., no 9. līdz 13., no 16. līdz 21., no 15. līdz 21., no 22. līdz 27.

Ļeņingrada — janvārī — no 11. līdz 16., no 17. līdz 22., no 28. janvāra līdz 3. februārim, februārī — no 16. līdz 20., no 22. līdz 27., no 23. līdz 27., no 26. februāra līdz 4. martam, martā — no 9. līdz 13., no 12. līdz 18., no 14. līdz 19.

Kijeva — no 25. līdz 30. janvārim, no 15. līdz 20. februārim, no 8. līdz 13. martam, no 25. līdz 30. martam.

Aleksandrova — Zagorska — Suzdala — Pervoslava — Maskava — no 22. līdz 27. februārim, no 22. līdz 27. martam.

Ļvova — no 22. līdz 27. februārim.

Kaļiņingrada — Nida — Kuršu kāpas — no 15. līdz 20. februārim, no 22. līdz 27. martam.

Vladimira — Suzdala — Gusjhrustalnija — Bogolubovo — no 11. līdz 17. martam.

Jaroslava — Kostroma — Ugliča — Rostova — no 18. līdz 24. martam (15 cilvēkiem).

Ceļojumiem ar lidmašīnu (grupām):

Kišiņeva (Odesa) — no 12. līdz 16. februārim, no

12. līdz 16. martam (cena 5910 rubļi.),

Jalta — no 19. līdz 24. februārim, no 19. līdz 24. martam (cena 5700 rubļi.),

Ordžonikidze (Načička, Gruzijas Kara ceļš, Austrumu Osetija) — no 6. līdz 11. februārim, no 8. līdz 13. martam (cena 6450 rubļi.),

Odesa (Kišiņeva) — no 20. līdz 24. februārim (cena 5700 rubļi.),

Dušanbe — no 15. līdz 19. martam (cena 7560 rubļi.),

Frunze (Isikula ezers) — no 5. līdz 10. martam (cena 7590 rubļi.),

Almaata — no 8. līdz 12. martam (cena 7980 rubļi.),

Feodosija (Kerča) — no 8. līdz 13. martam (cena 6450 rubļi.),

Baku — no 9. līdz 13. martam (cena 6420 rubļi.),

Taškenta (ar tūristu vilcienu līdz Urgenčai, Buhārai, Samarkandai) — no 15. līdz 20. janvārim, no 8. līdz 13. februārim, no 3. līdz 8. martam, no 15. līdz 20. martam,

Soči — no 13. līdz 18. janvārim, no 2. līdz 7. februārim, no 17. līdz 22. februārim, no 9. līdz 14. martam, no 14. līdz 19. martam (cena 6000 rubļi.),

Ašhabada — no 26. līdz 30. janvārim,

Gori (Tbilisi, Mcheta, Boržomi, Uplisiče) — no 24. līdz 28. janvārim, no 14. līdz 18. martam,

Sevastopole — no 15. līdz 19. janvārim, no 5. līdz 9. februārim, no 19. līdz 23. martam (cena 5730 rubļi.).

Ceļazīmes var iegādāties: Daugavpilī, pasta indekss 228400, 5. Augusta ielā 25. Tālruni: 26206 — ceļojumiem ar lidmašīnu, 26503 — ceļojumiem ar vilcienu, autobusu.

Lec, saulīte, citu rītu Druvas silus apraudzīt. Es gulēju mūža miegu Saltos smilšu palagos. (T. dz.)

Izsakām dziļu līdzjūtību feldšerei Viktoriņai Sutuginai sakarā ar VIRA nāvi.

Lauku feldšeri

Lai tēva mila paliek dziļi sirdī Par avotu, kur mūžam spēku smelt.

(J. Sudrabkalns)

Izsakām dziļu līdzjūtību feldšerei Reģinai Osānei, TEVU smiltajā izvadot.

Lauku feldšeri

LIVĀNU STIKLA FABRIKAI darbā vajadzīgi:

stikla formējošo mašīnu operatoru mācekļi, stikla formējošo mašīnu operatori, fīderu taisītāji, transporta strādnieki, šihtas veidotāji, stikla pūtēji un to mācekļi.

automātikas un kontrolmērierīču atslēdznieki, apdares darbu strādnieki un to mācekļi, iebērēji, tilta celtna mašīnists, elektromontieri, inženieris enerģētiks, uzmērītājas, krāvēji, traktoristi, autovadītāji, metinātāji, iekrāvējs ekspeditors, ventilācijas atslēdznieks, santehniks.

Griezties stikla fabrikas kadru daļā pa tālruniem: 43171, 44479.

Filmu «Intermeitene» kinoteātri «Ezerzeme» demonstrēs 11., 12. un 18. janvārī, «Atpūta» — 13., 14. un 15. janvārī.

Ne tavi soli skan, ne balss, Kaut velti — sirds vēl gaida. (J. Silazars)

Skumju brīdī esam kopā ar Jevgēņiju Vaivodi, MAMINU pedējā gaitā izvadot. Preiļu poliklīnikas kolektīvs.

Vaskā sveces izdegušas, Sirmi zirgi sabraukuši — Nu vedis tai ciemā, Kur mūžam neatnākšu. (T. dz.)

Dalām sāpju smagumu ar piederīgajiem, TEKLU OPULI smiltajā izvadot. Opolos kompleksa kolektīvs

Izsakām dziļu līdzjūtību Silvijai Ivanānei sakarā ar TEVA nāvi.

Atās palīdzības un uzņemšanas nodaļas kolektīvs

Mūža vakars krēslas spārnim Tumsu auž un zvaigznes dedz, Un pār gādiem aizgājušiem Lielais miers un saģu sedz. (Z. Purvs)

Izsakām dziļu līdzjūtību KAZIMIRA SIMANOVICA piederīgajiem, izvadot viņu pedējā gaitā.

Kolhoza «Rožupe» kolektīvs

LENNJA KAROGS

MOSU ADRESE: 228250, Preiļos, Komjaunatnes ielā 1.

● REDAKCIJAS TALRUNI: redaktors — 22059, redaktora vietniece izdevumam krievu valodā — 22154, atbildīgā sekretāre — 21996, partijas dzīves un padomju celtniecības nodaļa — 21769, redaktora vietniece, agrārūnietiskā kompleksa un sporta nodaļas — 21759, rūpniecības, celtniecības un kultūras nodaļas — 21985, fotokorespondents, vēstulju, jaunatnes un skolu dzīves nodaļa — 22203, korektori, grāmatvedība, uzzīņas par sludinājumiem — 22305.

Laikraksts iznāk otrdienās, ceturtdienās un sestdienās latviešu un krievu valodās. Iespiests Latvijas izdevniecību, poligrāfijas un grāmatu tirdzniecības ražošanas apvienības Daugavpils tipogrāfijā (Daugavpils, Valkas ielā 1). Izdevniecība «Avīze» (Rīgā, Kr. Valdemāra ielā 105). Viena nos. iespiedloksne. Ofsetiespiedums. «Ленниа Карогс» («Ленниакоое знямя»). Газета Преиļского районного комитета КП Латвии и районного Совета народных депутатов на латышском языке.

Metiens 13 963 eksemplāri (latviešu valodā 10 062 eks., krievu valodā — 3 901 eks.). Indekss 68168. Pas. 4.